

Caracterizarea personajului

Introducere

1. Autorul – informații sumare (2 enunțuri).
2. Textul – informație succintă (geneză).
3. Aspectul care trebuie abordat:
  - numele personajului, situația socială și civilă;
  - mărturiile ale autorului cu privire la geneza personajului;
  - opinii ale criticii.

Cuprins

4. Locul și rolul personajului în operă; tipologia.
5. Plasarea personajului în timpul și spațiul operei literare.
6. Modurile de expunere (valoarea lor expresivă) (succint).
7. Realizarea portretului personajului (fizic și moral) prin modalități de caracterizare:
  - directă* - de către narator
    - de către alte personaje
    - autocaracterizare / monolog interior
  - indirectă* - prin fapte, gânduri
    - mediul în care trăiește
    - acțiuni la care participă
    - tipuri de conflict
    - modul în care se exprimă (limbajul), gândește
    - numele
    - îmbrăcămintea/vestimentație

Alegerea secvențelor relevante din text și prezentarea a cel puțin patru trăsături și argumentarea lor cu citate din text; sublinierea trăsăturilor desprinse prin intermediul figurilor de stil.
8. Simbolul, tipul reprezentat
(Personajul X întruchipează ...
  - simbolizează ...
  - reprezintă ...
  - transfigurează în literatură imaginea omului ...)
9. Compararea cu personaje din alte opere și galeria de personaje unde ar putea fi plasat, încadrat (din literatura națională și cea universală).

Încheiere

10. Sentimentele naratorului față de personaj.
11. Angajarea motivată a 1-2 interpretări ale istoricilor / criticilor literari.
12. Argumentarea opiniilor proprii.

Texte propuse pentru aplicații:

“În tinerețe, domnul Trandafir era un om înalt, bine legat, cu mustăcioara neagră pe care și-o tunde totdeauna scurt... iar mai târziu... Era un om bine făcut, puțin chel în vârful capului, cu ochi foarte blajini. Când zâmbea, se arătau, sub mustața tunsă scurt, niște dinți lungi, cu strunga mare la mijloc. Când ne învăța cum să spunem poeziile eroice, vorbea tare și înălța în sus brațul drept; când cântam în cor, lovea diapazonul de colțul catedrei, îl ducea repede la urechea dreaptă, și, încruntând puțin sprâncenele dădea ușor tonul: laaa! - iar băieții răspundeau într-un murmur subțire, și așteptau cu ochii ațintiți la mâna lui, care dintr-o dată se înălța. Atunci izbucneau glasurile tinere, într-o revărsare caldă. Când trebuia, câteodată, sâmbăta după amiază, să ne cetească din poveștile lui Creangă, ne privea întâi blând, cu un zâmbet liniștit, ținând cartea la piept, în dreptul inimii - și în bănci se făcea o tăcere adâncă, ca într-o biserică... Și ne-o da această învățătură nu pentru că trebuia, și pentru că i se plătea, dar pentru că avea un prisos de bunătate în el și pentru că în acest suflet era ceva din credința și curățenia unui apostol.”

(”DomnuTrandafir”, de M.Sadoveanu)

Norocul și Mîntea

după Ion Luca Caragiale

Se zice că odată, Norocul și Mîntea s-au prins să meargă împreună la drum și au plecat amândoi într-o călătorie. Ziua întreagă au tot mers ei pe un drumeag de țară, plin de colb și, mai cu vorba, mai cu gluma, iată că soarele se ascunde după un deal și noaptea-i apucă pe cei doi călători în mijlocul drumului, departe de satul la care gândeau că vor ajunge ca să înnopteze.

Ce le rămânea de făcut? Unde să poposească peste noapte călătorii noștri? În cele din urmă, Norocului i-a trăsnet prin gând o idee năstrușnică:

–Ce atîta bătaie de cap! Hai să ne trîntim aici, în mijlocul drumului, că nu e mult până dimineată.

–Dar dacă va veni un car peste noi? zice Mîntea cu glasul ei înțelept. Hai să ne dăm la o parte din drum și să ne odihnim pe pajiștea de alături. Ș-apoi, nu e mai bine să ne așezăm pe iarba verde, decât aici în pulbere?

–Fă cum știi, zise Norocul, eu unul mă culc aici în mijlocul drumului!

Și zicând aceste cuvinte, își trînti jos haina, așezându-se deasupra îmbrăcămintei de lână, își puse palma căpătâi și a și adormit că tare obosit mai era!

Mîntea, mai cu grijă, ieși din drum și-și căută un locșor potrivit pe pajiștea moale ca mătasea, își așternu cum știu ea mai bine, zise Tatăl Nostru, își făcu cruce și apoi ostenită cum era, adormi în curînd.

Abia ațipiră drumeții noștri, și iată, în tăcerea nopții, se auzi o duruitură. Era o căruță trasă de patru cai ca patru zmei. Încă vreo două-trei clipite și Norocul ar fi fost făcut praf și pulbere de copitele cailor și de roatele cele grele ale carului.

Dar norocul tot la noroc trage!

Cînd mai erau vreo zece pași între car și el, auzi zgomotul, Norocul se trezi din somn și cât ai clipi sări drept în picioare. Caii, speriați de vederea lui, au sărit și ei mai la o parte trăgînd căruța pe pajiște tocmai pe lângă picioarele Mîntii, rîbind-o, biata de ea.

Cînd se dezmetici din leșin, Mîntea, cu înțelepciunea ei, îi spuse celui ce o însoțise la drum să-i caute niște ierburi, cu care reuși să-și vindece rănile de la picioare.